

عکس دیروز

آخرین پادشاه مصر و برادر ملکه سیاه بخت

۶۰ سال پیش در چنین روزی، برابر ۱۸ مارس ۱۹۶۵ میلادی، ملک فاروق، آخرین پادشاه مصر از دودمان خدیوی، در ۴۵ سالگی درگذشت. او ۲۳ جولای ۱۹۵۲ میلادی، در پی کودتای نظامی افسران ارتش مصر به رهبری ژنرال محمد نجیب و ژنرال جمال عبدالناصر، از قدرت خلع و به ایتالیا تبعید شده بود. فوزیه خواهر ملک فاروق برای مدتی همسر پهلوی دوم بود. ازدواجی که به دلیل دخالت‌های مادر و خواهرهای محمدرضا پهلوی و همچنین بی‌بندوباری شخص شاه که برای همسر مصری او قابل تحمل نبود، پس از حدود ۷ سال به جدایی منجر شد. فوزیه که پس از بازگشت از ایران بایک سرهنگ ارتش ازدواج کرده بود، پس از برچیده شدن رژیم سلطنتی با مصادره اموال و دارایی‌هایش خودمواجه شد، اما او بر خلاف برادر ترجیح داد همچنان در مصر بماند.

نگاه روز

نوروز، آیینی بدون مرز، از شمال آفریقا تا ارتفاعات هندوکش

[شهروند] بدون هیچ‌شک و شبهه‌های عید نوروز را با یاد پر نفوذترین رسمی قلمداد کرد که از یک سرزمین سربر آورده است. آیینی که دیگر سرزمین‌ها و ملت‌ها تحت تأثیر خود قرار داده و آن‌ها را اسیر و شیدای خود کرده است. اما چرا با وجود مناسبت‌های مشابه همچون کریسمس، چنین ادعایی می‌کنیم؟ از نبر اعیاد مسیحی چون کریسمس و تعطیلات رسمی مانند ژانویه به عنوان رقیبان نوروز، بیش از آن که مناسبت خاص یک کشور باشند، آیینی مذهبی به‌شمار می‌روند. این میان اگر تا بلندی‌های معتقد به آیین بودا و همچنین ترکیه مسلمان هم تعطیلات خود را با ایام کریسمس هماهنگ کرده‌اند، بیشتر ضرورتی جهانی و ناشی از گسترده استفاده از تقویم میلادی است تا نماد نشان نفوذ فرهنگی و وقتی خوب فکر کنیم متوجه می‌شویم که نوروز به‌هیچ‌شک و تردید در دود واقع هیچ‌بشر و قوم و ملتی مجبور نیستند آن را پاس بدارند یا خود را با آن مناس کنند.

تلاش بی‌حاصل برای زدودن نوروز از دل‌ها

آیین نوروز بیشتر از این که مستظهر به مظاهر بیرونی از قبیل جشن‌ها و کارناوال‌های خیابانی پر سر و صدا باشد، متکی به اعتقاد، سرشت و درونیات پاسداران و دوستان آن است. در قلعن‌نامه‌ای که سال ۱۲۸۸ توسط مجمع عمومی سازمان ملل به تصویب رسید، نوروز جشنی با رگ و ریشه ایرانی که قدمتی بیش از ۳ هزار سال دارد و امروزه بیش از ۳۰۰ میلیون نفر آن را جشن می‌گیرند، توصیف شده است. جالب این که تا کنون برخی نیروهای قاهر، نه از جهت ترویج که برای زدودن یاد و خاطره نوروز از ذهن و دل ملت‌هایشان اقدام کرده‌اند، اما کوچکترین توفیقی در این راه کسب نکردند. مثال بارز آن حکومت طالبان است که نوروز را رسمی غیراسلامی و فاقد اعتبار برمی‌شمرد، اما هنوز نتوانسته بساط این جشن آیینی را از سرزمین افغانستان جمع کند.

طریقت باستانی، متکی به فرهنگ و نه قدرت

ایرانیان با قصد و غرض قبلی اقدام به صدور فرهنگ نوروز به هیچ‌کجای دنیا نکردند و این در پاسخ به آن‌هایی است شک و شبهه ایجاد می‌کنند. برخی از مغرضان و بدخواهان ایران و ایرانی که شائبه‌های سیاسی نیز در حرف‌هایشان هویداست، نفوذ فرهنگی نوروز در دیگر کشورها را یادگار دوران سبطه امپراتوری باستانی ایرانیان قلمداد می‌کنند. در پاسخ به این نادان‌ها باید گفت شاید در گذشته‌های دور چنین بوده باشد، اما امروز و در دنیای مدرن چه؟ آیا امروز نیز قدرتی مسلط وجود دارد که ملت‌ها را مجبور به برگزاری مراسم نوروز می‌کند؟ اگر بخواهیم همین امروز مرزهای نوروز را رسم کنیم، باید پهنه‌ای به وسعت قفقاز، آسیای مرکزی، خاور میانه، همچنین بخش‌هایی از شبه‌قاره هند، چین، شمال آفریقا و حتی بخش‌هایی از آسیای جنوب شرقی را در نظر بگیریم.

عکس روز

شور و حال سال نو در بازار تهران

بازدیدکنندگان به روزهای پایانی سال آرام‌آرام عطر و بوی بهار به مشام ایرانیان می‌رسد. این میان مردم برای استقبال از بهار و عید نوروز با خرید شب عید این سنت زیبای ایرانی، خود را آماده نوروز می‌کنند. بازار بزرگ تهران به عنوان اصلی‌ترین مرکز خرید پایتخت این روزها حال و هوای شلوغ نوروزی را تجربه می‌کند.

خاطرات الرجال

اسدالله علم، وزیر دربار و از نزدیکترین چهره‌ها به محمدرضا شاه، تنها رجل سیاسی دوران پهلوی دوم است که خاطرات خود از ۱۰ سال همنشینی نزدیک با شخص شاه و خاندان پهلوی را مکتوب کرده است. این تقریرات در ۷ جلد تحت عنوان «یادداشت‌های علم» به چاپ رسیده‌اند و مادر این ستون به تناوب این یادداشت‌ها را امرور می‌کنیم.

مادر خاله‌زنگ شاهنشاه

امروز عید غدیر برگزار شد. واقعاً عید بود. همه جا باران آمده و به علاوه مسئله نفت به این عظمت حل شده... شب در کمال بدی و ناراحتی گذشت. سرشام شاهنشاه پیش‌ملکه پهلوی هم نرفتم، ولی خانم رفت و عصبانی‌تر برگشت. چون ماشاءالله ملکه پهلوی کاری که ندارند، تمام از همین صحبت‌های خاله‌زنگی و دل‌سوزی برای این و آن و حرف زدن درباره این و آن در میان است تا وقتشان بگذرد. باری با آن که تا نصف شب کار کرده‌ام، ولی حالم خیلی بد و خیلی ناراحت هستم. ۴۹، ۱۱، ۲۶

شاه خودنظر کرده پندار ما!

با هوایم‌ای چارتر ایران ایر به همراه شاه به زوربخ رفتم. درباره اوضاع بین‌المللی و انواع مختلف سلاح‌ها صحبت کردیم. شاه حساسی سرحال است، گفت: «بین اوضاع چگونه خود به خود جور شد. مشکل نفت حل شد. باران در سراسر ایران بارید. رهبری ایران در سراسر خاورمیانه مورد قبول سراسر دنیا است. من بر اثر تجربه دریافته‌ام که هر کسی با من در بیفتد پایان غم‌انگیزی پیدا می‌کند. ناصر که دیگر وجود ندارد. جان و رابرت کندی هر دو کشته شدند. خورشچف از کار برکنار شد و این لیست پایان ندارد. همین فرجام در انتظار دشمنان داخلی من نیز هست. مصدق را ببین، همینطور قوام». ۴۹، ۱۱، ۲۷

اخراج دانشگاهیان معترض

عصر شنیدم در دانشگاه پهلوی (دانشگاه شیراز) شاگردان اعصاب کرده‌اند، که معاون امور فوق برنامه استفادهد. چون بر من روشن است که تحریک کمونیست‌هاست، دستور دادم محرکین را فوراً از دانشگاه اخراج کنند. اول دفعه است که در دانشگاه پهلوی با این شدت عمل می‌کنم، چون در یک ماه قبل شاهنشاه به من فرموده بودند کمونیست‌ها پیش شما هم رخنه می‌کنند و امروز معلوم شد فرمایش شاهانه کاملاً صحیح بوده است. امروز کار زیاد کردم، بیش از ۲۰ ساعت و حالا با نهایت خستگی می‌خواهم. ۴۶، ۱۱، ۱۲

طرفداری مردم از دانشجوها

امروز اتفاقی در تهران افتاد که خیلی باعث ناراحتی شد. آن این که به‌عذر اضافه کردن خطوط کمربندی اتوبوسرانی، یک دفعه ترتیب کار را طوری دادند که کرایه اتوبوس سه برابر ترقی کرد. تمام مردم ناراحت شدند و در نتیجه دانشگاه‌ها اعصاب کردند. دانشجویان به بلوا پرداختند و شروع به شکستن در و پنجره اتوبوس‌ها کردند. کار داشت بالا می‌گرفت، زیرا همه مردم طرفدار دانشجویان بودند تا این که شاهنشاه امر دادند نرخ به صورت اولیه برگشت. ۴۸، ۱۲، ۳

تقویم تاریخ

- درگذشت میرزا آقاخان نوری، دومین صدراعظم ناصرالدین‌شاه (۱۲۴۳ میلادی)
- اجتماع مردم تهران در مخالفت با تشکیل جمهوری رضاخانی (۱۳۰۲ خورشیدی)
- رحلت فقیه و مورخ شیعه جناب شیخ ملل‌محمدشاه خراسانی (۱۳۱۲ خورشیدی)
- انجام نخستین راهپیمایی فضایی دنیا توسط الکسی لئونوف روس (۱۹۶۵ میلادی)
- ثبت رسمی «شهر سوخته» به عنوان یکی از آثار ملی ایران (۱۳۸۴ خورشیدی)

امروز پایتخت

تهرانگردی در تعطیلات عید

از موزه صنعتی تا میدان مشق و باغ گیاهشناسی

امروز در آخرین شماره روزنامه شهروند در سال ۱۴۰۳ احتمالاً آخرین شماره در هفده سال‌های آتی پیش‌رو (چون احتمالاً دیگر تعطیل شده‌ایم و قرار نیست بعد از این شماره منتشر شویم!) قصد داریم تعدادی از نقاط دیدنی پایتخت را برای «تهرانگردی» در ایام نوروز معرفی کنیم. این ستون هم به درگاه‌های تهران می‌خورد که ۹۹ درصدشان نقاط دیدنی شهر و استان خود را نمی‌شناسند و هم به کار ساکنان دیگر شهرهای آید که ایام نوروز را برای مسافرت به تهران برگزیده‌اند. البته خیال‌تان راحت چون قصد نداریم به معرفی دیدنی‌های دم‌دستی مانند کاخ سعدآباد و پارک ملت و برج میلاد و پل طبیعت که همه می‌شناسندشان، بپردازیم؛ در حقیقت قرار است اینجا با تهرانی‌ها آشنا شوید که تا پیش از این نمی‌شناختید.

موزه ساعت: از خیابان ولیعصر که داخل زعفرانیه شوید، همان تقاطع اول قرار دارد. یکی از نکات این موزه معماری زیبای آن است. داخل موزه انواع ساعت‌های قدیمی از قرن ۱۷ تا ۲۰ را می‌توان یافت. نمونه‌هایی جالب از ساعت‌های مکانیکی، دیواری و...

آدمک‌های وردیج: سنگ‌تراشه‌های طبیعی در روستای «وردیج» قطعاً باعث تعجب و حظ بصر توأمان شما خواهند شد. اتوبان همت غرب را که وارد خیابان شهید اردستانی شوید، تابلوهای راهنما شماره‌ای سمت وردیج هدایت می‌کنند.

خانه امام جمعه: این بنای زیبا نخست‌خانه میرزا آقاخان نوری صدراعظم ناصرالدین شاه بود. بعداً امام جمعه تهران خانه را خرید و در آن ساکن شد. پس شد کجا؟ ناصر خسرو، مقابل وزارت اقتصاد و دارایی، کوچه امام جمعه پلاک ۱۳.

کلیسای مریم مقدس: وجود مزار افرادی چون بیرم خان ارمنی از رجال مشروطیت و هوهانس خان ماسحیان، دیپلمات و نخستین سفیر ایران در ژانویه بر اهمیت تاریخی این مکان افزوده است. پس وعده ما خیابان جمهوری، خیابان میرزا کوچک جنگلی.

خرانه جواهرات ملی: الماس گرانبه‌ای «دریای نور» تحفه نادرشاه از لشکرکشی به هند، تنها قطره‌ای در دریای بیکران جواهرات این گنجینه است. پس بیایید به نشانی: خیابان فردوسی، نرسیده به چهارراه استانبول، روبه‌روی سفارت ترکیه، ساختمان بانک مرکزی ایران.

موزه صنعتی: نزدیک به ۶ هزار تابلو و بیش از هزار بیکره و تندیس گچی، سنگی و برنزی در موزه استاد علی اکبر صنعتی نگهداری می‌شود. پس ایام نوروز شما را در ضلع شمال غربی میدان امام خمینی، ابتدای خیابان فردوسی ملاقات می‌کنیم.

موزه صنعتی

میدان مشق: ساختمان‌های اطراف میدان مشق محصول معماری دوره پهلوی اول هستند. از میدان امام خمینی (ره) که وارد خیابان امام خمینی شوید و مقداری جلو بپایید، سردریاغ ملی را در سمت راست خود می‌توانید ببینید و از آنجا وارد میدان مشق شوید.

خانه سیمین و جلال: احتمالاً لازم نیست یادآوری کنیم منظورمان جلال آل احمد و سیمین دانشور است. تبدیل محل سکونت مفارخ ملی به موزه در تمام دنیا کاری رایج است. پس لطفاً به این نشانی بروید: درآشپز، خیابان شهید رضائی، کوچه رهبری، کوچه پسندیده، بن‌بست ارض، پلاک ۱.

باغ گیاهشناسی: یک نقطه سبز در تهران دودزده به واقع غنیمتی است نایاب و گرانبها. در طراحی این باغ مناظر و چشم‌انداز طبیعی سه کوه زاگرس، البرز و هیمالیا شبیه‌سازی شده است. نشانی: اتوبان تهران - کرج، خروجی پیکانشهر، بلوار باغ گیاه‌شناسی ملی ایران.

موزه عروسک‌های ملل: در این موزه هم خودتان و هم کودکان دل‌بندتان از طریق عروسک‌ها با فرهنگ، قصه‌ها، افسانه‌ها، پوشاک و آداب و رسوم کشورهای مختلف آشنا می‌شوید. کجا؟ دروازه دولت، اول سعدی شمالی، کوچه فیات، پلاک ۲.

شهرالرمضان

شهر رمضان مبارک

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيهِ لِصَالِحِ الْأَعْمَالِ وَ أَقْضِ لِي خَدَائِرَ فِيهِ فِيهِ الْأَعْمَالِ يَا مَن لَّا يَخْتَجُّ إِلَيَّ وَ أَرْزُوهُمْ رَا بَرَّوْرِي أَيَّ آتٍ كَيْ نِيَّازُ بِهِ

التَّسْبِيحُ وَ السُّؤَالُ يَا عَالِمَا بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِيْنَ رَوْشَكْرِي وَ پَرشِي نَدَارْد، أَيَّ آكَاهِ بِي أَنَجِّهِ دَر سِنِيهِ جَهَانِيَّانِ اسْت.

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ بِرِ مُحَمَّدٍ وَ خَدَائِدِ بَاكْسِ دَرُودِ فَرَسْت.

عصای روز هفدهم ماه رمضان